

ת"פ 31883/04/15 - מדינת ישראל נגד פ מ

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 31883-04-15 מדינת ישראל נ' מ

בפני כבוד השופטת חנה מרים לומפ בעניין:
מדינת ישראל

על ידי עו"ד עינת יריב המאשימה

נגד

פ מ

על ידי עו"ד ריאד סוואעד הנאשם

גזר דין

רקע

1. הנאשם הורשע, על פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון בכתב אישום מתוקן בעבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיף 333 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן **חוק העונשין**) בצירוף סעיף 335(א1) לחוק העונשין. במסגרת הסדר הטיעון לא היתה הסכמה לעניין העונש, אך הצדדים הסכימו, כי יתקבל תסקיר בעניינו של הנאשם, שלאחריו יטענו הצדדים לעונש באופן חופשי.

2. על פי עובדות כתב האישום המתוקן, מחלקו הכללי של כתב האישום עולה, כי הנאשם נשוי ל- א', ילידת 1988 (להלן **המתלוננת**). הנאשם והמתלוננת מתגוררים יחד בביתם בענאתה החדשה (להלן **הבית**), ולהם שני ילדים קטינים. עוד עולה מעובדות כתב האישום המתוקן כי בשעות הבוקר ביום 13.4.15, התגלע ויכוח בין הנאשם למתלוננת. בתגובה לכך, ובעוד המתלוננת יושבת במיטה, תפס הנאשם מטאטא מעץ שהיה בקרבת מקום, והיכה אותה בידיו על ראשה. כתוצאה ממעשיו אלה, נשברה ידה הימנית של המתלוננת.

תסקיר שירות המבחן

3. מתסקיר שירות המבחן מיום 28.2.17 עולה, כי הנאשם בן 32, נשוי ואב לשני ילדים בגילאים 6 ו-7 שנים. הנאשם ומשפחתו מתגוררים בבית פרטי בסמוך לבית הוריו ואחיו בענאתא. משפחת מוצאו של הנאשם מונה זוג הורים וארבעה ילדים בגילאים 26-37, כאשר הנאשם הוא השלישי בסדר הלידה. אביו של הנאשם בן 65, בעבר עבד כמוכר בחנות שבבעלותו ומאז שנת 1995 לקה בעיוורון והפסיק לעבוד. אמו של הנאשם בת 50, טבחית במסעדה השייכת לאחד מאחיו של הנאשם. הנאשם תיאר יחסים משפחתיים תקינים בין ההורים לבין עצמם, ובינם לבין הילדים. הנאשם סיים עשר שנות לימוד והוא עובד בתחום חשמלאות הבניין.

4. עוד עולה מהתסקיר כי הנאשם התחתן עם המתלוננת כשהיה בן 24 והמתלוננת הייתה בת 20. טרם נישואיהם הם ניהלו קשר אהבה במשך מספר חודשים שלאחריהם היו מאורסים במשך מספר חודשים נוספים. המתלוננת כיום עקרת בית וסיימה לימודי קונדיטוריה במכללת נוטרדאם בירושלים.

קצינת המבחן התרשמה שהמתלוננת בעלת רמת אינטליגנציה תקינה, עם יכולת ביטוי מילולית תואמת ומערכת ערכים נורמטיבית ותקינה. עוד התרשמה שהמתלוננת בעלת יכולות וכוחות תפקוד טובים ומשקיעה את עיקר כוחותיה ומאמציה בגידול וחינוך הילדים. לדברי המתלוננת, שנתמכו בדבריו של הנאשם, בדרך כלל שוררים ביניהם יחסים זוגיים המבוססים על אהבה וכבוד. הם שללו יחסים זוגיים אלימים ולדבריהם האירוע הנדון הוא אירוע חריג למערכת היחסים הזוגית והמשפחתית השוררת ביניהם. עוד מסרה המתלוננת כי תקופה קצרה לאחר האירוע, הם חזרו לחיות יחד עם ילדיהם ומאז לא היו אירועים אלימים נוספים.

5. אשר לביצוע העבירה בתיק, הנאשם התקשה לקבל אחריות מלאה לביצועה, תוך כדי טשטוש צמצום והפחתת חומרת המעשים וטען שמדובר באירוע יחיד וחריג. קצינת המבחן התרשמה מקושי של הנאשם להתבונן בצורה מעמיקה בעולמו הפנימי, להביע את רגשותיו ולהכיר בחלקי אישיותו והתנהגותו הבעייתיים.

6. אשר להערכת הסיכון לעבריינות והסיכוי לשיקום, קצינת המבחן התרשמה כי מדובר באדם צעיר עם רמת אינטליגנציה תקינה ויכולת ביטוי תואמת. עוד התרשמה שהנאשם מגלה תפקוד תעסוקתי תקין, מאופיין במחויבות כלפי בני משפחתו ונושא באחריות לפרנסתם. לצד זאת, קצינת המבחן התרשמה מקשר זוגי המאופיין בתלות רגשית וכלכלית של המתלוננת בנאשם, כאשר קיימים אלמנטים של צמצום ומזעור בהתייחסותם של בני הזוג ביחס לאירוע האלימות המתואר. עוד התרשמה קצינת המבחן כי במצבים בהם הנאשם חווה הצפה רגשית, הוא התקשה בוויסות דחפיו ובלטו קשייו בשליטה בכעסים, כאשר הנאשם התקשה לבחון מצבו בדינאמיקה הזוגית מול המתלוננת והוא חסר מודעות לבעייתיות שבהתנהלותו. כל אלה, מהווים להערכת קצינת המבחן גורמי סיכון להישנות התנהגות אלימה מצדו במסגרת הקשר הזוגי. יחד עם זאת, קצינת המבחן התרשמה כי מעצרו של הנאשם למשך יותר מחודש ימים, בהמשך שהייתו בתנאי מעצר בית לתקופה ממושכת, וכן ניהול ההליכים המשפטיים נגדו עד כה השפיעו על הנאשם, והמחישו לו את חומרת מעשיו ואת השלכותיהם הקשות והחמורות עליו ועל בני משפחתו הקרובה. ההליך הפלילי חידד לנאשם את גבולות המותר והאסור בכל הקשור ליחסיו הזוגיים ומהווים גורם מרתיע מלשוב על התנהגות אלימה בעתיד.

7. לפיכך, קצינת המבחן באה בהמלצה להשית על הנאשם, ככל שיוטל עליו עונש מוחשי של מאסר, שעונש זה יהיה לתקופה קצרה ככל הניתן ושירוצה בעבודות שירות.

8. בדיון שנערך לפני כבוד השופט אמנון כהן ביום 7.3.ב"כ הנאשם טען כי תסקיר שירות המבחן שהתקבל לוקה בחוסר מהותי הואיל והנאשם הופנה על ידי שירות המבחן להליך טיפולי והוא נמצא בהליך זה במשך מספר חודשים ולמרות זאת, התסקיר לא ציין פרט מהותי זה. כן ציין שבעת השתלבות הנאשם בטיפול, כל התנאים המגבילים בוטלו ובני הזוג שבו לחיות יחד. נוכח מידע חדש זה, ב"כ הנאשם ביקש תסקיר משלים מטעם שירות המבחן.

באת כוח המאשימה התנגדה לבקשתו. לדבריה, השתלבות הנאשם בהליך טיפולי תילקח בחשבון במסגרת הטיעונים לעונש והיא ביקשה לטעון לעונש. במסגרת ההחלטה כבוד השופט אמנון כהן קבע כי יש ממש בבקשת ב"כ הנאשם, ולאחר ששני הצדדים אישרו בפניו כי הנאשם עבר הליך טיפולי בו השתתפה גם המתלוננת

ובעקבות המלצת שירות המבחן והטיפול שעבר הנאשם, הוחזר הנאשם להתגורר יחד עם המתלוננת, התבקש תסקיר משלים משירות המבחן.

9. מתסקיר שירות המבחן המשלים מיום 16.3.17 עולה, שביום 9.11.15 הופנה הנאשם לטיפול באלימות זוגית במרכז "המשפחה" במזרח ירושלים, במסגרת הליך המעצר בו היה נתון בגין מעורבותו בעבירה הנוכחית. במכתב שהתקבל מהמרכז צוין כי הקשר בין הנאשם למרכז נמשך מספר חודשים. בתחילה הנאשם שמר על קשר עם המטפלים והשתתף במספר מפגשים טיפוליים, הן פרטניים והן קבוצתיים, אך לאחר מכן הוא ניתק את הקשר. בהמשך, בסוף שנת 2016 חודש הקשר עמו והתקיימו עמו מספר פגישות פרטניות שלאחריהן שוב נותק הקשר עמו. להתרשמותה של העובדת הסוציאלית במרכז, על אף הקושי של הנאשם בשמירה על יציבות ושיתוף פעולה מלא עם הטיפול, הוא זקוק לכך מאוד.

קצינת המבחן ציינה כי ממפגשה עם המתלוננת שנערך לאחרונה, היא שבה וטענה כי האירוע האלים והקשה מושא כתב אישום זה הוא אירוע יחד וחרגי ושמאז שחזרו לחיות יחד מזה חודשים רבים, לא התרחשו ביניהם אירועים אלימים בכלל. המתלוננת שבה ותיארה לפני קצינת המבחן את חששותיה ופחדיה הקשים מההשלכות הקשות והפוגעות שייגרמו לה ולילדיה הקטנים במידה ויוטל על הנאשם עונש מאסר בפועל, וזאת על רקע היותם תלויים בו ובעבודתו.

קצינת המבחן ציינה ששיחה שערכה עם הנאשם הוא הביע לפניו מוכנות והסכים להשתלב בכל תהליך טיפולי שיוצע לו על ידי שירות המבחן. לפיכך, קצינת המבחן באה בהמלצה לדחות את המשך הדיון לתקופה של ארבעה חודשים במהלכה תיבחן השתלבותו של הנאשם בקבוצה טיפולית בנושא "שליטה בכעסים" המיועדת לגברים דוברי ערבית שהופנו לשירות המבחן לאחר הרשעתם בעבירות אלימות נגד בנות זוגם.

10. בדיון שנערך לפני כבוד השופט אמנון כהן מיום 19.3.17, באי כוח הצדדים הסכימו לדחיית הדיון נוכח האמור בתסקיר שירות המבחן המשלים כאמור. נוכח פרישתו של כבוד השופט אמנון כהן מכס השיפוט, התיק הועבר למוטב זה.

11. מתסקיר שירות המבחן המשלים בעניינו של הנאשם מיום 18.7.17 עולה כי הנאשם השתתף בכל המפגשים הקבוצתיים במסגרת הקבוצה הטיפולית. קצינת המבחן התרשמה כי הנאשם גילה מוטיבציה גבוהה וכנה להשתתפות בקבוצה הטיפולית, לבדיקה עצמית וזיהוי הקשיים והכשלים האישיותיים וההתנהגותיים שלו, שעמדו ברקע להתנהגותו האלימה. הוא הצליח לגעת בנושאים וקשיים שבמסגרת יחסים זוגיים אינטימיים שמעסיקים אותו והוא מתקשה להתמודד איתם, כמו תחושות, ריקנות, תלותיות ופרידה. אולם בשלב זה הוא עושה זאת בצורה כללית וראשונית ומתקשה להתייחס לכך באופן מעמיק יותר.

כמו כן, קצינת המבחן ציינה שהיא שוחחה עם המתלוננת והיא תיארה לפניו שינוי חיובי ומשמעותי שלדבריה חל בהתנהגותו ויחסו של הנאשם כלפיה בחודשים האחרונים, וכן מסרה שהפסיק להשתמש באלימות נגדה. לפיכך, קצינת המבחן העריכה כי המשך השתתפותו של הנאשם בקבוצה טיפולית זו, משמשת כגורם חשוב ומשמעותי מאוד להמשך תהליך השיקום שהנאשם נמצא בו כיום, והמשך קיום יחסים זוגיים ומשפחתיים תקינים ונורמטיביים ללא אלימות. לסיום, קצינת המבחן באה בהמלצה שככל ובית המשפט ישית על הנאשם עונש של מאסר

בפועל, שהעונש ירוצה במסגרת עבודות שירות, לתקופה קצרה ככל הניתן. בנוסף קצינת המבחן המליצה להשית על הנאשם צו מבחן למשך שנה במסגרתו הנאשם ימשיך להשתתף בקבוצה הטיפולית כאמור.

12. בדיון שנערך לפניי ביום 20.7.17, לאחר שבאי כוח הצדדים טענו לעונש, קבעתי כי מתחם העונש ההולם בהתחשב בחומרת העבירה ובנסיבותיה צריך להתחיל מעונש של מאסר ממש. יחד עם זאת, נוכח התקדמות הנאשם בהליך הטיפול ועל מנת שיתמיד באפיק זה, וכן על מנת שהתמונה תהיה שלמה בפני בית המשפט בבואו לשקול חריגה ממתחם העונש ההולם, קבעתי כי שירות המבחן יגיש תסקיר משלים בעניינו של הנאשם אשר ידווח לבית המשפט על ההתקדמות בהליך הטיפול ובד בבד הנאשם נשלח לממונה על עבודות השירות שיכין חוות דעת בעניינו.

13. מתסקיר שירות המבחן המשלים מיום 10.9.17 עולה כי הנאשם ממשיך להגיע לקבוצה הייעודית לטיפול בגברים אלימים נגד בנות זוגם. הוא ממשיך לגלות מחויבות והתעניינות, ונראה כי הוא מפיק תועלת מהשתתפותו בקבוצה. קצינת המבחן העריכה כי הנאשם מצליח לאחרונה להתחבר לעולמו הפנימי, שהביא אותו להסלמה ביחסיו עם המתלוננת והעריכה כי הוא נמצא בשיאו של הליך טיפולי עם עצמו ועם הקבוצה, ולפיכך באה בהמלצה להעמיד את הנאשם בצו מבחן שבמסגרתו הנאשם ימשיך בתהליך השיקומי בו הוא נמצא. כמו כן היא שבה על המלצתה להימנע מלשלוח את הנאשם לריצוי מאסר בתוך כותלי הכלא, משום שלכך יהיו השלכות קשות ופוגעות בו ובבני משפחתו וככל שבית המשפט יחליט לתת עונש מאסר, היא המליצה שזה יהיה במסגרת של עבודות שירות, לתקופה קצרה ככל שניתן.

14. בעניינו של הנאשם התקבלה חוות דעת של הממונה על עבודות שירות לפיה הוא נמצא מתאים לבצע עונש זה.

טיעונים לעונש

15. באת כוח המאשימה עמדה על הערך המוגן שנפגע כתוצאה ממעשיו של הנאשם שהוא הגנה על שלמות גופה ובטחונה האישי של המתלוננת בהתחשב בכך שאירוע מושא אישום זה בוצע בתוך התא המשפחתי, במיוחד כאשר העבירות מבוצעות במקום שאמור להיות מבצרו של האדם, כאשר המתלוננת ישבה על המיטה, מקום בו הייתה המתלוננת אמורה לחוש ביטחון מרבי.

אשר לנסיבות ביצוע העבירה, באת כוח המאשימה הדגישה את מעשיו החמורים של הנאשם- הנאשם תקף את המתלוננת בשעות הבוקר באמצעות נשק קר על רקע ויכוח שהתגלע בינו לבין המתלוננת. הנאשם הכה את המתלוננת בידי על ראשה ונגרם לה נזק חמור שכלל שבר ביד. באת כוח המאשימה סברה כי מתחם העונש ההולם נע בין עונש של שנתיים וחצי מאסר ועד עונש של ארבע וחצי שנים והגישה פסיקה לתמיכה בטענותיה.

אשר לעונש המתאים, באת כוח המאשימה ציינה שהנאשם הודה ולקח אחריות למעשיו ולא ביצע עבירות נוספות מיום האירוע מושא אישום זה. כמו כן, באת כוח המאשימה הדגישה את הסתירה שעולה בין תסקיר שירות המבחן הראשון מיום 28.2.17 לבין תסקיר שירות המבחן האחרון. מהתסקיר הראשון עולה ששירות המבחן התרשם שמדובר בנאשם שהתקשה לקבל אחריות מלאה על מעשיו, תוך כדי טשטוש וצמצום והפחתת

חומרת המעשים. כמו כן עלה שמדובר בקשר זוגי התלוי בתלות כלכלית ונפשית וקיימים אלמנטים של מזעור וצמצום של שני בני הזוג ביחס לאירוע האלימות המתואר. מתסקיר שירות המבחן האחרון עלה כי הנאשם השתלב בהליך טיפולי. ב"כ המאשימה ציינה כי למרבה הצער התופעה של גברים הנוהגים באלימות עם נשותיהם כתרבות ובתוך מסגרת משפחתית פרטית אינה נדירה, ובית המשפט נרתם למלחמה בתופעה זו וחייב לעשות כן גם במקרה דידן, כאשר הנאשם ניצל את כוחו על מנת לפתור סכסוך עם המתלוננת, ועל כן בית המשפט צריך להתריע ולהטיל ענישה מחמירה, על מנת למנוע מצבים דומים. לטעמה, אין לקבל את המלצת שירות המבחן ויש להשית על הנאשם עונש מאסר בפועל שימוקם בתחתית מתחם העונש ההולם, מאסר על תנאי, קנס ופיצוי למתלוננת.

16. מנגד ציין ב"כ הנאשם, כי מדובר באירוע בודד וחריג בחייהם המשותפים של הנאשם והמתלוננת, אשר התרחש על רקע שתית משקאות משכרים. מדובר במקרה יחיד שאינו משקף את אורח החיים של בני הזוג, הנאשם עובר הליך טיפולי ממושך במשך שנתיים. כמו כן, המתלוננת לא רצתה להמשיך בהליך המשפטי, לא התייצבה לעדות, ועל אף זאת הנאשם לקח אחריות למעשיו, נסיבות שהמאשימה לא התייחסה אליהן. אשר לנסיבות ביצוע העבירה, הדגיש ב"כ הנאשם, שהנאשם נטל את מקל המטאטא שנמצא בחדר השינה והכה את המתלוננת מכה בודדת ונתן לה כמה דחיפות על הראש לאחר ויכוח שנמשך כ-30 שניות בין בני הזוג. הנאשם הכה את המתלוננת בלהט רגעי אחד, אובדן עשתונות ולא הביא את המטאטא במיוחד כדי להכות אותה, כך שלא היה תכנון מוקדם למעשיו. בני הזוג אף לא ידעו שהיד של המתלוננת נשברה, אלא רק לאחר טיפול רפואי. לדידו, מקרה זה מתאים בנסיבותיו להגשה בית משפט השלום ולא לבית המשפט המחוזי. לפיכך ב"כ הנאשם עתר למתחם שנע בין עונש של מספר חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות לבין עונש של שנת מאסר והפנה לפסיקה לתמיכה בטענותיו.

אשר לעונש המתאים ביקש ב"כ הנאשם להתחשב בכך שהנאשם שהה במעצר במשך חודש ימים ולאחר מכן שהה לתקופה של למעלה משמונה חודשים במעצר בית מלא. ב"כ הנאשם ציין שהנאשם עבד באופן יציב במשך שנים בעבודות חשמל באשקלון. לאחר מעצרו פרנסתו נפגעה והיה לו קושי במציאת מקום עבודה רציף, בייחוד שההליך המשפטי וההגעה לטיפולים ולשירות המבחן שיבשו לו את סדר היום. לדבריו, לאחר שיסתיים ההליך, הנאשם ישוב למקום עבודתו הקבוע.

עוד ביקש ב"כ הנאשם מבית המשפט שיחרוג ממתחם העונש ההולם, ויסתפק בעונש אותו הציע שירות המבחן בשל הסיבות הבאות: ראשית מאחר שהנאשם עבר הליך טיפולי במרכז המשפחה במהלכו הוא התקדם והחל להגיע לכל המפגשים ושיתף פעולה באופן מלא כעולה מהתסקירים של שירות המבחן. שנית, לאור עמדת המתלוננת, שרוצה להמשיך בחייה עם הנאשם. שלישית, בהתחשב בכך שלא נפתחו נגד הנאשם תלונות חדשות על אלימות.

17. הנאשם בדברו האחרון ביקש סליחה והצטער על מעשיו. לדבריו, הוא מתקדם בהליך הטיפול והמתלוננת אף רצתה להגיע לדיון, אולם הוא לא רצה שהיא תגיע ותשמע את הבקשה של המאשימה. הוא מסר שהוא עדיין עובד בעבודות חשמל, אולם לא באופן קבוע.

18. בדיון שנערך לפניו ביום 14.9.17 נערכו טיעונים משלימים לעונש, לאחר שהתקבלו תסקיר משלים וחוות דעת ממונה.

ב"כ המאשימה שבה על טיעוניה הראשונים ועל עמדתה להשית על הנאשם עונש של מאסר בפועל והוסיפה כי מדובר בתופעה של פתרון ויכוחים משפחתיים באמצעות אלימות כלפי נשים וזוהי תופעה קשה שמתרחשת לעיתים תכופות ועל בית המשפט להילחם בה ולדידה אין להיעתר להמלצת שירות המבחן לחריגה ממתחם העונש ההולם משום שהמלצה לעבודות שירות, בהתחשב בחומרת העבירה ובמדיניות הענישה הנוהגת, היא חריגה גדולה מדי ממתחם העונש ההולם, בייחוד שלא עולה מהתסקיר נסיבות מיוחדות שמצדיקות חריגה ממתחם העונש ההולם. לדבריה, כבר נקבע בפסיקה שסיכויי שיקום גבוהים של הנאשם אינם מובילים בהכרח למסקנה שיש לחרוג ממתחם העונש לקולא, בוודאי שיתר השיקולים הרלוונטיים, כמו חומרת המעשים ונסיבות ביצוען, הן כאלה שלא מצדיקות חריגה מהמתחם, בייחוד שמדובר בנאשם עם עבר פלילי.

ב"כ הנאשם העיד את המתלוננת לעונש. המתלוננת סיפרה כי השבר התאחה לאחר שבועיים ימים ועכשיו המצב בסדר וכולם חזרו לשגרה. לטענתה השיחות עם שירות מבחן סייעו להם, והנאשם היה טוב וכעת הפך להיות עוד יותר טוב ממה שהיה.

ב"כ הנאשם שב על טיעונו מהדיון הקודם והדגיש שהעבר הפלילי של הנאשם הוא לא בעבירות מסוג אלימות בתוך המשפחה. וכן במקרה הנדון, ניתן לחרוג ממתחם העונש ההולם כי קיים פוטנציאל לשיקום ואף מעבר לכך. כמו כן, הנאשם עבר הליך טיפולי ממושך, ועל כן קיים אינטרס ציבורי רחב, לא לפגוע בתא המשפחתי, ולא לפגוע בשלמות המשפחה ופרנסתם.

הנאשם בדברו האחרון שב ומסר שהוא טעה ומצטער על מה שקרה.

מתחם העונש ההולם

19. על פי סעיף 40 ב'לחוק העונשין העיקרון המנחה בענישה הוא הלימה, קרי: יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה ונסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם, לבין סוג ומידת העונש המוטל עליו. בקביעת מתחם העונש ההולם, על בית המשפט להתחשב בערך החברתי שנפגע, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות לביצוע העבירה.

20. הערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירה הם ערך שלמות גופו של אדם ובטחונו האישי של אדם. ערכים אלה הם מהחשובים שבמארג הערכים החברתי. יש לציין כי בעבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות הנוגעת לתחום הזוג והמשפחה ישנה חומרה יתרה הבאה לידי ביטוי בעונש שנקבע לצידה, עונש של 10 שנות מאסר. הטעם להחמרה הוא הפרת האמון הבסיסי הנלווה למעשים אלו בתוך מערכת המבוססת על אמון זה, אל מול הרצון לגונן על המערכת הזוגית או המשפחתית. בנוסף, הנזק הנפשי הפוטנציאלי הנלווה לעבירות מסוג זה הוא חמור יותר.

21. אין צורך להכביר מילים לגבי החומרה היתרה שבה רואה בית משפט מעשי אלימות המופנים כלפי בן משפחה. בית המשפט העליון ראה בעבירות אלה "מכת מדינה" וקבע כי יש להילחם בתופעת האלימות במשפחה, וזאת באמצעות מדיניות ענישה מחמירה. הלכה זו שבה ונקבעה ברע"פ 5778/13 פלוני נ' מדינת ישראל (מיום 12/11/13), כאשר כבוד השופט שהם הביא מדברי כב' השופטת פורקצ'יה בע"פ 6758/07 פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם 11/10/07):

"מעשי אלימות בתוך המשפחה נתפסים כבעלי חומרה מיוחדת במערכת האיטוריים

עמוד 6

הפלייליים העוסקים בעבירות אלימות. הציפיה האנושית הטבעית הינה כי בתוך משפחה ישררו יחסי אהבה, הרמוניה, וכבוד הדדי. הפרתה של ציפיה זו הופכת את השימוש באלימות במשפחה לתופעה העומדת בניגוד עמוק לחוש הצדק האנושי. יתר על כן, במסגרת המשפחה, מופעלת האלימות על פי רוב בידי החזק כלפי החלש. פערי הכוחות הם גדולים כשמדובר באלימות כלפי קטינים או כלפי בת זוג; באלימות במשפחה, נגישותם של קרבנות העבירה למערכת המשטרית או למערכות הסיוע האחרות היא ענין מרכזי וקשה, הטעון רגשות חזקים, פחדים ואימה. הבושה, והרצון לשמור על שלמות המשפחה הופך לא אחת את התלונה על אלימות במשפחה למהלך קשה וטעון. לא אחת, קיימת תלות כלכלית ורגשית של בן הזוג המוכה בבן הזוג המכה, ותלות זו גם היא מקשה על חשיפת הפגיעה. גורמים אלה ואחרים בשילובם, משווים מימד מחמיר לעבירות אלימות במשפחה. נפוצותן של עבירות אלה, והצורך להגן על קרבנות האלימות שהם על פי רוב חסרי ישע, תורמים אף הם להחמרה הנדרשת בענישה בעבירות אלה. (ע"פ 6758/07 פלוני נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (11.10.07), פסקה 7, וכן ראו: ע"פ 4834/12 פלוני נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (26.6.2013); ע"פ 9192/11 אדרי נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (19.4.2012); ע"פ 2157/92 פדידה נ' מדינת ישראל, פ"ד מז(1) 81, 84 (1993)"

22. בע"פ 4716/12 מדינת ישראל נ' דטסה (ניתן ביום 06.06.13), נקבע ביחס לתופעת האלימות כלפי בנות זוג:

"... את תופעת האלימות כלפי בנות זוגי
להוקיע מן השורש.
מכיוון שמתקיימת תנאי, במקרה דנן על ידי הבעת שאתנפשמעשים כדוגמת אלול
המשיבבאמצעות החמרה בעונשו".

23. בחינת מדיניות הענישה הנהוגה בעבירות אלימות במשפחה מעלה, כי קיים מנעד רחב ביותר של עונשים, וכי במקרים דומים לעיתים בוחרת המאשימה להגיש כתבי אישום גם בבית המשפט השלום, על אף שנגרם שבר לבת הזוג, ככל שמדובר בשברים הנחשבים "קלים" באופן יחסי - ראו כדלהלן:

24. בת"פ 36180-01-11 מדינת ישראל נ' פלוני (ניתן ביום 23.3.14) השית בית המשפט המחוזי על הנאשם עונש של שישה חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות לצד מאסר מותנה וצו מבחן בשל כך שהנאשם נהג להכות את בת זוגו במהלך חייהם המשותפים ואשר באחת הפעמים, הכה הנאשם את המתלוננת, באמצעות מכת אגרוף בלסתה, וגרם בכך לשבר כפול בלסת התחתונה שלה והיא נזקקה לשני ניתוחים בהרדמה מלאה. יוער כי הנאשם שם הורשע גם בעבירה של אימים והדחה בחקירה. בית המשפט השית על הנאשם עונש שחרג ממתחם העונש ההולם בשל סיכויי השיקום של הנאשם.

25. בת"פ 31147-07-10 מדינת ישראל נ' תשובה (ניתן ביום 27.3.12) הנאשם הורשע על פי הודאתו בעבירות של תקיפה בנסיבות מחמירות וחבלה חמורה. בין הנאשם למתלוננת התגלע ויכוח בביתם, על רקע רצונה של המתלוננת להסתיר מעשיה במחשב הביתי. במהלך הוויכוח, הנאשם תקף את המתלוננת כשאחז בראשה וחבל בה, כשבידו השנייה עיקם את ידה השמאלית, והמתלוננת נפלה על הרצפה. כתוצאה ממעשים אלה סבלה המתלוננת משבר בידה השמאלית, נזקקה לטיפול רפואי וידה גובסה. בית משפט השלום אימץ את המלצת שירות המבחן נוכח ההתרשמות, כי מדובר

עמוד 7

במקרה בודד וחריג בחייו של הנאשם, שאין לו עבר פלילי, וכן לאור התהליך הטיפולי בו נוטל הנאשם חלק פעיל במשך תקופה ארוכה, והשית על הנאשם עונש של"צ בהיקף של 180 שעות לצד מאסר מותנה וצו מבחן.

26. בת"פ 2762/01 **מדינת ישראל נ' עבד אלרחמן אכרם (ניתן ביום 23.3.03)** הנאשם הורשע לאחר שמיעת ראיות בעבירת חבלה חמורה ובאיומים וכתוצאה ממעשיו נגרמו למתלוננת חבלות בידה הימנית, צווארה, סנטרה ופניה וכן שבר בקרסולה הימנית. בית משפט השלום השית על הנאשם עונש של חמישה חודשי מאסר בפועל שירוצו בדך של עבודות שירות לצד מאסר מותנה.

27. בע"פ 5062/10 **אליעז פרץ נ' מדינת ישראל** (11.7.2011), אישר בית המשפט העליון עונש של 4 שנות מאסר בפועל על נאשם אשר דחף את אשתו בחדר מדרגות בזמן שנשאה בידה את בנם הפעוט, וכתוצאה מכך התגלגלה המתלוננת במדרגות ונגרם לה שבר בעקב ימין.

28. ברע"פ 11/15 **אחסניה נ' מדינת ישראל**, (ניתן ביום 20.01.15), בית המשפט העליון דחה בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה, בגדרו נדחה ערעור הנאשם על גזר דינו של בית משפט השלום בחדרה, בגין הרשעתו בעבירות של תקיפה סתם של בת זוג, איומים ותקיפה בנסיבות מחמירות כשבמקרה זה נקבע כי מתחם הענישה נע בין 6 לבין 15 חודשי מאסר בפועל ולבסוף הושת עליו עונש של 7 חודשי מאסר בפועל ו- 7 חודשי מאסר על תנאי.

29. אציין כי נוכח היות האירוע קצר, לא מתוכנן וכרוך בפגיעה שאינה במדרג חומרה גבוה, פסקי הדין אותם הגיש ב"כ הנאשם, מבית המשפט השלום, קרובים יותר במהותם לעניינינו, מהפסיקה המחמירה אותה הגישה המאשימה שבה עסקינן באירועים קשים וחמורים יותר.

30. אשר לנסיבות ביצוע העבירה, מחד, יש לראות בחומרה את העובדה כי הנאשם השתמש בנשק קר כדי לתקוף את המתלוננת, הנאשם תפס מטאטא מעץ שהיה בקרבת מקום והכה את המתלוננת בידיו על ראשה בעודה יושבת במיטה, וכתוצאה ממעשים אלה נשברה ידה הימנית של המתלוננת. מאידך ומבלי להקל ראש בחומרת המעשים, יצוין כי הנאשם ביצע את העבירות ללא תכנון מוקדם, האירוע הוא נקודתי אשר התרחש כולו בתוך זמן קצר, באופן מפתיע ולא נגרמו למתלוננת חבלות במדרג חומרה גבוה והמתלוננת לא נזקקה לטיפול רפואי במסגרת אשפוז או לניתוח. כמו כן היא ציינה במסגרת הטיעונים המשלימים לעונש כי השבר התאחה ומצבה כהגדרתה "בסדר". ועל כן אני סבורה כי מידת הפגיעה בערכים המוגנים היא בעוצמה בינונית. אציין שאמנם ב"כ הנאשם טען כי מעשיו של הנאשם נעשו לאחר שתיות אלכוהול, משותפת של הנאשם והמתלוננת, והמאשימה לא ביקשה לחלוק עליו, אולם לטענה זו אין בסיס ראייתי, בכתב האישום המתוקן שהוגש לפני ועל כן אין לי אלא להתייחס לנסיבות ביצוע העבירה עליהן הוסכם בין הצדדים.

31. כאשר אני שוקלת את הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, את הערכים החברתיים המוגנים, את מידת הפגיעה בהם ומדיניות הענישה הנוהגת אני קובעת כי מתחם העונש ההולם נסיבות אלה נע בין 12 חודשי מאסר לבין 36 חודשי מאסר.

חריגה ממתחם העונש ההולם

32. המחוקק קבע בסעיף 40ד' לחוק כי גם במקרה בו מעשה העבירה ומידת אשמו של הנאשם הם בעלי חומרה יתירה, אם הנאשם השתקם, או שיש סיכוי של ממש שישתקם, בנסיבות מיוחדות ויוצאות דופן, יכול בית המשפט לקבוע כי העונש שיוטל על הנאשם יחרוג ממתחם העונש ההולם, וזאת מטעמי שיקום.

33. אני סבורה כי הליך השיקום אשר עבר הנאשם במסגרת ההליך שלפניי נכנס בגדר חריג זה. אמנם התסקיר הראשון לא היה חיובי, אולם בהמשך הנאשם עבר הליך טיפולי מזה שנתיים, במסגרת שירות המבחן וקצינת המבחן התרשמה כי תהליך זה, מקטין את הסיכון להישנות התנהגות דומה בעתיד, ועל כן קצינת המבחן המליצה לאפשר לנאשם להתמיד בתהליך. כמו כן, הוא התמיד בדרך השיקום, גילה אחריות ורצינות, ועשה מאמצים רבים לשינוי. הנאשם הוכיח כי הוא לא חזר לבצע עבירות נוספות, מאז האירוע מושא כתב האישום.

34. לכך מצטרפות נסיבותיו האישיות של הנאשם, העובדה כי הוא לקח אחריות מלאה למעשיו והביע חרטה מלאה בבית המשפט וחסך זמן שיפוטי משמעותי ועוגמת נפש מהמתלוננת, אשר לא היתה מעוניינת להעיד בבית המשפט. כמו כן, הנאשם הוא המפרנס העיקרי של משפחתו, כך שענישה בדמות מאסר, תוביל לפגיעה כלכלית משמעותית בבני משפחתו. עוד התחשבתי בכך שהנאשם שהה במעצר חודש ימים ולאחר מכן במעצר בית מלא במשך למעלה מ-8 חודשים וידוע כי תנאי מעצר קשים מתנאי מאסר.

35. אשר לעברו הפלילי של הנאשם, אין מדובר בעבר פלילי מכביד, שכן הגם שהנאשם צבר לחובתו שלוש הרשעות קודמות בעבירות רכוש, סמים ואלימות, כאשר העבירות בוצעו בין השנים 2001 ועד 2008, ואף ריצה כנער עונש של 8 חודשי מאסר, מדובר בהרשעתו היחידה, והרשעותיו הקודמות אינן בעבירות אלימות במשפחה.

36. כן התחשבתי בדברי המתלוננת בבית המשפט וכן בדברים שאמרה לקצינת המבחן מהם עולה שקיים ביניהם קשר טוב והם שבו לחיות יחד ואף לא היו אירועי אלימות מאז.

37. על כן במקרה זה החלטתי לאמץ את המלצת שירות המבחן ולחרוג ממתחם העונש ההולם מטעמי שיקום ולהסתפק בעונש של מאסר בעבודות שירות, צו מבחן ומאסר מותנה וזאת נוכח כבדת הדרך המשמעותית אותה עבר הנאשם, מאז ביצוע העבירות ושליחתו למאסר תשיג לאחור הליך זה ותפגע באופן משמעותי בו ובבני משפחתו.

38. אשר על כן אני דנה את הנאשם לעונשים כדלהלן:

א. 6 חודשי מאסר, בניכוי ימי מעצרו, אשר ירוצו בעבודות שירות, במעון נכים גילה- איל"ן איגוד ישראלי לילדים נפגעים החל מיום 12.12.17. במועד זה על הנאשם להתייצב במשרדי הממונה על עבודות השירות בבאר שבע. הנאשם מוזהר כי אם לא יעמוד בתנאי עבודות השירות, הוא עלול לרצות מאסר ממש.

ב. 8 חודשי מאסר על תנאי למשך שנתיים, והתנאי הוא שלא יעבור עבירת אלימות מסוג פשע.

ג. 4 חודשי מאסר על תנאי למשך שנתיים, והתנאי הוא שלא יעבור עבירת אלימות מסוג עוון.

ד. ניתן צו מבחן למשך שנה מהיום. הנאשם מוזהר כי אם לא ישלים את צו המבחן ידון עונשו מחדש.

זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, כ"ח תשרי תשע"ח, 18 אוקטובר 2017, במעמד ב"כ הצדדים והנאשם.